

# Armastus ja anarhia

Sellist pealkirja kannab kuu aasta jooksul Soomes üheks olulisemaks kasvanud filmifestival. Festival algab 24. septembril Helsingis ja kestab 30. septembrini. Viies kinosaalis näidatakse näidala jooksul üle saja filmi. Festivali kuumad režissöörid on John Woo ja Abel Ferrara, kelle retrospektiive näidatakse. Selle-aastase festivali üheks peateemaks on veel *Focus on Spain* — hispaania filmide sari. Hispaaniast on kujunemas paljutõotav filmimaa, kust järjest sagedamini kerkib esile andekaid filmitegijaid.

Soomega võrreldes on aga Hispaania lausa filmi suurriik. 1991. aastal tehti Hispaanias 66 pikka mängufilmi, järgmisel aastal peaaegu sama palju. Hispaanias hoolitsetakse rahvusliku filmitoodangu tuleviku eest ja seda peetakse rahvusliku identiteedi osaks. Hispaania on saavutanud ka valituse toetuse seadustele, mis kohustavad ekraanile tooma kodumaiseid esilinastusi teatud kindlas suhtes välismaiste filmidega, peamiselt

Hollywoodi omadega.

"Armastus ja anarhia" on festival, mis tungib XX sajandi pimeduse sügavustesse, sukeldub suurlinna õhisse — olukordadesse, kus pesitsevad seksuaalne ebakindlus, vastuolulised tunded, võõrandumine ja ideoloogilised ummikseisud. Filmid loövad otse ja haletsemata allapoole vööd. Tänapäeva teolitus kohtub meiega oma kiimalisel viisil: riski omanema me otsime neid.

Festivali "Armastus ja anarhia" filmid jõuavad seekord ka Tallinnasse kinosse "Eha" 27. septembril. Jörg Buttgererit "Nekromantik I" ja "Nekromantik II" ning Abel Ferrera "Driller Killer". Filmide pealkirjad räägivad enda eest ise ning nõrganärvilistel on kindlasti parem koju jääda.

## Modernest martüürid kaamera ees ja taga

"Nekromantiku" filmid on modernematest martüüridest, inimestest, kellele normaalne elu ei paku enam midagi. "Need on filmid, mille maine levib kiiresti ja piraatkoopi-

piad veel kiiremini," on öelnud režissöör Buttgererit ise. Avalikkus kuulis neist filmidest seoses skandaalse seaduserikkumiseiga: Saksamaa kohus mitte ainult ei keelanud ära filmi "Nekromantik II", vaid vastupidi seadusele, mõistis selle hävitamisele. Juhtumi käsitlus on ikka veel lõpetamata, ehkki osa süüdistusi filmi vastu on tagasi lükatud.

"Kui film keelatakse, ei tähenda see veel, et inimesed seda ei vaata. See tähendab vaid, et meie ei saa oma filmiga raha teenida. Küll aga saavad seda piraatkoopiote levitajad," ütles Buttgererit.

Buttgererit filmides on surm alles algus ning armastus ei ole igavene, isegi mitte surmuteda. Buttgererit kurblikud ja melanhoolsed filmid ei ole paroodiad. Mõte seksist surmuteda ei tundugi nii veider ajal, mil mõned inimesed seksivad telefoniatuomateid või videomakkidega ja mil veelgi sagedamini on ainsaks "aknaks tõelisesse" vaid televiisor elutoa nurgas. Põhitõed muutuvad koos ajaga; kui

suren, siis olen olemas.

Buttgererit on rahul, et "Nekromantik II" meeldib feministidele. Film sai Austria naisfilmifestivalil hea vastuvõtu.

## "Nekromantik I"

räägib inimsuhetest tegelikkusest võõrandunud mehe vaatenurgast. Mees töötab laibahoidlas, kuhu tuuakse liikusõnnetustes hukkunud ehk see, mis neist alles jääb. Mees toob oma nõudlikult naisele laipade kehaosi ning lõpuks kogu laiba. Paarike lõbuteb laibaga. Mees lastakse töölt lahti. Naine jätab mehe maha ning viib laiba endaga kaasa. Üks jäänud mees ei suuda enam inimsuhetest mõnu tunda. Lõpuks tapab mees enda, leides sellest viimase rõõmu. Aga "surm on alles algus".

## "Nekromantik II"

esindab naise vaatenurka samale teemale. Film algab surmuaias, kus naine kaevab hauast välja elmise filmi peategelase, kuid ei suuda nautida fetišistlikke mänge sellega. Ta jätab alles laiba

pea ja suguelundid ning loob romantilise suhte uue mehega. Midagi jääb aga siiski puudu ning lõpuks vahetab naine armastatu pea hauast kaevatud laiba peaga.

## "Driller Killer"

Abel Ferrera esimene film "Driller Killer" on pühendatud "New Yorgile, Lootuse Linnale". Film räägib kunstnikust nimega Reno, kellele on aina probleemiks raha ning naabruses pidevalt proökav *new wave* orkester ja naistuttavad ei tee asja miskitpidi kergemaks. Reno ei pea vastu, haarab lõpuks sae ning läheb tänavale. Kari Salminen kirjutab, et õnneks ei ole "Driller Killer" mingi meistriteos. See on tõeline *video nasty*, vägivalla ja ahistavuse pärast keelatud film. Aga see on ka moodsa õuduse eeskülv, tänavadokumendi, kodufilmi ja avangardi piiridel saagi vingutav šokifilm. "Driller Killeris" ei ole midagi mõistlikku ega mõistuslikku. See on kole ja pime nii väljast kui seestpooltki. Seda võib nimetada *undergroundiks*, *cinepun-*

giks või lihtsalt pahnaks — see ei ole nõnda. Tuhi filmiint kannatab kõik välja.

\*\*\*

Kuna filmid, mis Tallinnasse jõuavad, on kas keelatud või koguni hävitamiseks esitatud, on normaalne arvata, et soojast vastuvõtust on siingi asi kaugel. Aga inime- ne on kord uudishimulik ning keelatud vili tundub alati kõige magusam. Ka Soome tsensuur pole filme soosinud ning nii saabub Tallinnasse vaatama ka seltskond soomlasi. Kohäle tulevad ka režissöör Jörg Buttgererit ja sisearist Franz Roderkirch. Tulemas on teravaid ja mõistusevastaseid, vastuvõetamatuid emotsioone, ebatervet clutunnetust; hirme, õudust, armastust ja anarhiat. Midagi nii haiget pole me ehk siiski veel olnud kokkutõludagi. Võime end lohutada, et oleme palju tervemad, paremad ja kaugel eemal tollest põhjatuust õudustäratavast solgiaugust, mille sümboliks näib olevat linn nimega New York. Või ehk näib meile ainult nii?

ANNIKA KOPPEL